

Tadeáš Baláček, *Klub českých turistů a Krkonoše před 1. světovou válkou.*

Bakalářská práce

Ústav historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice.

Posudek vedoucího práce

Dějiny turismu představují jistě atraktivní téma. Primárně spadají do dějin každodennosti, nicméně v kontextu doby před 1. světovou válkou (a samozřejmě i později) a tehdejšího multietnického prostředí Českých zemí představují i důležitou součást dějin nacionalismu a obecných dějin. Vznik turistických spolků a turistické infrastruktury ve spojení s rozvíjející se národní a občanskou společností zintenzivnil národní soupeření mezi Čechy a Němci. Není proto divu, že v posledních letech přibývá studií zabývajících se dějinami turismu, vyšly i zdařilé monografie. Bakalářská práce Tadeáše Baláčka zapadá do aktuálního trendu zabývat se turismem nikoli výlučně jako sportovní nebo volnočasovou záležitostí, ale jako komplexním kulturně-historickým fenoménem.

V Úvodu autor krátce seznamuje s pramennou základnou. Především se vyjadřuje k dobovým turistickým průvodcům, které mu byly klíčovým pramenem spolu s periodickým tiskem vydávaným Klubem českých turistů (Časopis turistů).

První kapitola spočívá především v kompilaci literatury doplněné o dobové zápisy v Časopisu turistů. Autor v ní představil hlavní etapy vzniku Klubu českých turistů a jeho vývoj na zemské úrovni před 1. světovou válkou. Druhá kapitola je zaměřena na vznik a fungování místního odboru KČT v Jilemnici (založen 1889). Zde autor již využil archivní prameny uložené v Krkonošském muzeu v Jilemnici. Pregonantně popsal složitou situaci, v jaké se místní odbor nacházel, neboť německé turistické aktivity a spolková činnost byly v oblasti Krkonoš tradičně silnější a rozvinutější, než organizace české. V 90. letech 19. století zřetelně vykristalizovala dvě národní centra místních turistických aktivit: české v Jilemnici kolem nově zřízeného KČT a německé ve Vrchlábí při místní sekci Gebirgsverein für Böhmen. Ústřední postavou organizace českého turismu byl od počátku učitel Jan Buchar, jemuž se v 2. kapitole i v následujících kapitolách dostává příslušné pozornosti. K této kapitole mám pouze jednu poznámku: bylo by vhodné stručně shrnout demografickou situaci v regionu (Jilemnice, Vrchlábí) s ohledem na národnostní strukturu obyvatelstva. Postačila by i přehledná tabulka s komentářem.

Co se týče činnosti KČT v Krkonoších, Tadeáš Baláček popsal výstižně různé aspekty jeho působení. Od vnitřního fungování organizace po osvětovou činnost cílenou na místní obyvatelstvo, vytyčování turistických tras, budování útulen a chat, až po organizování letních i zimních výletů pro zájemce z celých Čech. Zajímavé je těsné spojení krkonošské turistiky s Prahou již od konce 19. století. Dobrým řešením se ukázalo zakomponovat do textu mapy, do nichž byly autorem zakresleny turistické trasy postupně vytyčované KČT.

Čtvrtá kapitola je věnována budování rozhledny na hoře Žalý. „Dobytí“ hory a vybudování rozhledny se stalo prestižní záležitostí pro Buchara a jilemnický KČT. Zcela jasně to odráželo národnostní soupeření s Němci a jejich vrchlabskými spolky. Autor to dokazuje i na různých peripetiích s provozem restaurace, zřízené u rozhledny.

Pátá kapitola je zcela zaměřena na zimní turistiku, kterou se Krkonoše brzy staly proslulými. Autor zde popisuje tradiční jízdu na rohačkách, z níž se stala oblíbená turistická zábava. Především se však zabývá rozmachem lyžování, a to jak mezi Němci, tak Čechy. Opět je evidentní soupeření dvou center – německého Vrchlábí a české Jilemnice.

Autorovi není příliš co vytknout. Pouze musím konstatovat, že formální úprava textu zcela neodpovídá standardům (font písma, velikost, řádkování atd.). Rovněž se objevují dílčí chyby při psaní poznámkového aparátu: jakési „zdvojování“ poznámek (např. 107 a 108 na s. 23; 336 a 337 na s. 53). Nejednotné je psaní odkazů na archivní prameny, někde autor uvádí přesnou lokaci (Krkonošské muzeum v Jilemnici), jinde nikoli a omezuje se pouze na zkrácený název pramene (Protokoly).

Uvedené formální nedostatky nic nemění na faktu, že bakalářská práce Tadeáše Baláčka je faktograficky bohatá a představuje hodnotný příspěvek k dějinám turismu, Krkonoš a česko-německých vztahů před 1. světovou válkou. Autor naznačuje v Závěru značný potenciál tématu pro další výzkum, zejména pro období první Československé republiky, kdy byl rozvoj českého turismu v Krkonoším štědře podporován státem, národní soupeření mezi českými a německými organizacemi v mnoha ohledech zintenzivnilo a získalo novou dynamiku. Jistě by bylo dobré, kdyby autor ve výzkumu pokračoval. **Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou „A“ (výborně).**

Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D.

Helsinky, 5. 8. 2018